

Paskravet i udlændingelovens § 39, stk. 1

Henstillet til Justitsministeriet at genoptage spørgsmålet om meddelelse af opholdstilladelse til en asylansøger, der - uagtet han havde et retskrav på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, (indgåelse af ægteskab) - havde fået afslag på opholdstilladelse i medfør af den nævnte bestemmelse med henvisning til, at han ikke var i besiddelse af et gyldigt pas, jf. udlændingelovens § 39.

FOB nr. 87.81

(J. nr. 1986-1227-613).

Advokat A klagede for den tyrkiske statsborger B over, at Justitsministeriet havde tiltrådt et afslag, som Direktoratet for Udlændinge havde meddelt den pågældende på en ansøgning om opholdstilladelse.

Det fremgik af sagen, at B indrejste til Danmark den 25. juli 1985 og ved indreisen ansøgte om politisk asyl efter udlændingelovens § 7. Han var forsynet med nationalitetspas, gyldigt til den 26. juni 1986.

Den 11. april 1986 afslog Direktoratet for Udlændinge B's ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, og ved forkyndelsen den 24. april 1986 af direktoratets afslag erklærede B, at han ønskede at påklage afgørelsen til Flygtningenævnet.

I anledning af klagen anmodede Advokat A i skrivelse af 24. april 1986 Flygtningenævnet om at blive beskikket som advokat for B, og advokaten anmodede samtidig om aktindsigt i sagen.

Det fremgik videre af sagen, at B den 14. maj 1986 indgik ægteskab med en dansk statsborger. Den 28. maj 1986 ansøgte han om tidsubegrænset opholdstilladelse med henvisning til det indgåede ægteskab.

Den 13. juni 1986 trak B sin klage til Flygtningenævnet tilbage.

I skrivelse af 11. juli 1986 afslog Direktoratet for Udlændinge B's ansøgning om opholdstilladelse. Direktoratet anførte i den forbindelse bl.a. følgende:

»Direktoratets afgørelse er truffet under hensyn til, at De ikke er i besiddelse af gyldigt pas, jf. herved § 39 i udlændingeloven.

Endvidere henvises til § 27, jf. § 18 i udlændingebekendtgørelsen (Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 19 af 18. januar 1984), hvorefter opholdstilladelse meddeles således, at den udløber senest 2 måneder før udløbet af udlændingens pas eller, hvis udlændingen ikke har pas, senest seks måneder før udløbet af tilbagerejsetilladelsen til det land, der har udstedt udlændingens rejselegitimation.«

Det fremgik endvidere af sagen, at B i skrivelse af 14. juli 1986 til Direktoratet for Udlændinge anmodede om en »skriftlig erklæring på, at jeg ikke længere er flygtning i Danmark, idet jeg er dansk gift«. Han oplyste, at han havde forsøgt at få fornyet sit pas i den tyrkiske ambassade, men at ambassaden havde nægtet at forny passet, medmindre der fra de danske udlændingemyndigheder forelå en skriftlig erklæring om, at han ikke var flygtning.

Ved personlig henvendelse i Justitsministeriet den 18. juli 1986 klagede B over direktoratets afgørelse af 11. juli 1987 og redegjorde for den tyrkiske ambassades holdning til hans begæring om at få fornyet sit pas.

I skrivelse af 23. juli 1986 meddelte advokat A Justitsministeriet, at han på sin klients vegne fastholdt dennes ansøgning om asyl, idet klienten alene havde frafaldet sin klage til Flygtningenævnet, fordi han forventede, at det ville være problemløst for ham at opnå opholdstilladelse efter, at han havde indgået ægteskab med en dansk statsborger.

I skrivelse af 28. august 1986 til Justitsministeriet fremsatte advokat A sine bemærkninger i anledning af B's klage over direktoratets afgørelse af 11. juli 1986. Han oplyste, at hans klient havde været i den tyrkiske ambassade syv gange for at få forlænget sit pas, men at det havde været resultatløst. Han oplyste, at hans klient havde forevist direktoratets skrivelse af 11. juli 1986, men at ambassaden til trods herfor ikke ville forlænge passet. Det var advokatens opfattelse, at hans klient således havde gjort, hvad han kunne for at opnå den ønskede pasforlængelse. Advokaten anførte, at han anså det for overordentligt betænkeligt, at der overhovedet blev stillet krav om, at en nuværende eller forhenværende asylsøger i dis-

se situationer henvises til at kontakte sit hjemlands ambassade, og han oplyste, at han derfor ikke selv havde turdet rette nogen henvendelse til den tyrkiske ambassade af frygt for, at en fornyet henvendelse muligt ville kunne skade klienten yderligere. Advokaten anførte, at det var hans opfattelse, at en udlænding, der lovligt opholder sig her i Danmark som asylsøger, og som i asylsøgningsfasen indgår ægteskab med en i Danmark fastboende person og samlever med denne på fælles bopæl, opfylder betingelserne for - efter ansøgning - at få opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, og således har et egentligt retskrav på at opnå denne tilladelse, og dette uanset om udlændingen ved siden af ansøgningen ønsker at opretholde en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl), og uanset om udlændingen er i besiddelse af gyldigt pas. Vedrørende dette sidste anførte advokaten endvidere, at det var hans opfattelse, at det retskrav på opholdstilladelse, der blev givet udlændinge, der opfyldte betingelserne i udlændingelovens § 9, stk. 1, ikke burde kunne begrænses ad administrativ vej, således som det var sket i denne sag. Han anførte, at det paskrav, der var opstillet i udlændingelovens § 39, ikke var et absolut krav, og at det således ved udlændingelovens vedtagelse var forudset, at der kunne forekomme tilfælde, hvor paskrav måtte fraviges. Han henviste til, at også udlændingebekendtgørelsens § 18, stk. 3, er formuleret således, at Direktoratet for Udlændinge i særlige tilfælde kan fravige de sædvanlige regler.

Advokat A anførte endvidere i sin skrivelse følgende:

»De vanskeligheder, der måtte kunne opstå, dersom opholdstilladelsen senere bortfalder, og udlændingen skal udsendes af landet, og udlændingen til den tid ikke måtte være i besiddelse af et gyldigt pas, er i disse situationer ikke anderledes end de vanskeligheder, der i forvejen ville opstå - og som hyppigt opstår - hvis udlændingen, efter at have fået endeligt afslag på sin asylanmodning, skal udsendes af landet uden gyldigt nationalitetspas. Når de danske myndigheder i disse situationer kan løse situationerne ved hjælp af forskellige midlertidige former for rejselegitimation, må situationerne også kunne løses i tilfælde, hvor en § 9 opholdstilladelse måtte ophøre.«

I skrivelse af 23. september 1986 meddelte Justitsministeriet advokat A, at ministeriet efter en gennemgang af sagen ikke fandt grundlag for at ændre direktoratets afgørelse.

I sin klage til ombudsmanden præciserede advokat A sin opfattelse, hvorefter Justitsministeriet ved sin afgørelse havde ladet rent administrative

hensyn få prioritet forud for de humanitære hensyn, der ligger bag familie-sammenføringsreglerne, og som efter advokatens opfattelse giver et egentligt retskrav på opholdstilladelse, forudsat betingelserne i udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, i øvrigt er opfyldt. Han fremhævede, at den gifte udlænding i præasylfasen har en væsentlig retlig interesse i straks at kunne opnå opholdstilladelse efter § 9, stk. 1, nr. 2, af hensyn til muligheden for hurtigst muligt at opnå arbejdstilladelse, og det forekom ham indlysende, at der ikke med rimelighed kunne stilles krav om, at ansøgeren i præasylfasen henvendte sig til sin egen ambassade med anmodning om pasforlængelse eller udstedelse af nyt pas.

Direktoratet for Udlændinge henholdt sig i en udtalelse, afgivet i anledning af klagen, til sin tidligere afgørelse.

Justitsministeriet anførte i en udtalelse, afgivet i anledning af klagen, at afgørelsen var truffet under henvisning til udlændingelovens § 39, stk. 1, samt udlændingebekendtgørelsens § 27, jf. § 18, hvori der var indeholdt et generelt krav om, at en udlænding skal være i besiddelse af pas under ophold her i landet. Ministeriet anførte videre, at der var givet fuld tilslutning til paskravet i forarbejderne til udlændingeloven, og henviste herunder til Udlændingelovudvalgets betænkning nr. 968/1982. Ministeriet bemærkede, at det kun i ganske særlige tilfælde havde fraveget kravet om pas. Som eksempel herpå nævnte ministeriet opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2.

I en skrivelse med bemærkninger til Justitsministeriets forannævnte udtalelse anførte advokat A bl.a. følgende:

»Jeg kan i øvrigt ikke erklære mig enig med ministeriet i, at der skulle være givet »fuld tilslutning« til paskravet i forarbejderne til udlændingeloven, herunder i Udlændingelovudvalgets betænkning. nr. 968/1982.

Så vidt jeg kan se, har ingen, hverken i Udlændingelovudvalget eller under den senere behandling af lovforslaget i Folketinget forudset, at behandlingen af en asylanmodning, først i Direktoratet for Udlændinge og siden i Flygtningenævnet, kunne komme til at tage så lang tid, at der ville opstå et reelt behov for sideløbende med asylanmodningen at indgive anmodning om opholdstilladelse på grund af et i mellemtiden indgået ægteskab. Asylansøgeren har som tidligere påpeget bl.a. som følge af den til en opholdstilladelse efter § 9 knyttede arbejdstilladelse interesse i at opnå denne arbejdstilladelse så tidligt som muligt i stedet for at være henvist til måneders eller måske års ørkesløshed.

»Normalsituationen« som Udlændingelovudvalget - såvel flertallet som mindretallet - synes at have forestillet sig, har været den, at ansøgeren, der søger om opholdstilladelse på grundlag af indgået ægteskab, typisk ville have indgivet denne ansøgning, inden han kom til Danmark. Pasforholdene måtte således på forhånd anses for afklaret.

Ved fremsættelse af lovforslaget i Folketinget var familiesammenføringsreglen om opholdstilladelse grundet ægteskab i øvrigt ej heller formuleret sådan, at der skulle bestå et egentligt retskrav på denne, jf. flertallet af Udlændingelovudvalgets indstilling. Det blev imidlertid som bekendt på dette punkt mindretallets holdning, hvorefter der i disse situationer skulle have et egentligt retskrav på at få opholdstilladelsen, der kom til at indgå i den endelige lov. I øvrigt synes mindretallet i denne forbindelse specielt at have interesseret sig for (betænkningens pag. 145), at opholdstilladelse skulle kunne gives, uanset på hvilket grundlag udlændingen hidtil har opholdt sig i Danmark. Denne bemærkning synes imidlertid ikke specielt at have forudsat et ophold som asylansøger, men synes i stedet at have været vendt imod den tidligere regel i bkg. 196/1980 § 28, stk. 3, hvorefter visse grupper udenlandske stipendiater ikke kunne få opholdstilladelse på grund af ægteskab.

Det nærmeste jeg mener, man i betænkning 968/1982 er kommet til paskravet, er snarere i forbindelse med bemærkningerne til den senere lovs § 19, stk. 1, nr. 2, om muligheden for at inddrage en tidsbegrænset opholdstilladelse grundet manglende pas eller anden rejselegitimation. I denne forbindelse (betænkningen s. 156-57) siges det:

»Det er af væsentlig betydning, at en udlænding, som har tidsbegrænset opholdstilladelse, under hele sit ophold her i landet har et pas eller anden gyldig rejselegitimation, der giver adgang til tilbagerejse til udstederlandet. Er dette ikke tilfældet, er det usikkert, om udlændingen vil kunne tilbagerejse ved opholdstilladelsens udløb, og det vil ofte være meget vanskeligt for udlændingemyndighederne at tilvejebringe den fornødne indrejsetilladelse fra hjemlandet eller et andet land. Må det antages, at udlændingen selv har bortskaffet passet for at forhindre eller forsinke tilbagereisen, eller undlader udlændingen trods opfordring dertil at skaffe sig et pas, hvor dette er muligt, vil inddragelse af opholdstilladelsen efter omstændighederne kunne være en hensigtsmæssig forholdsregel. I de fleste andre tilfælde vil det som regel være tilstrækkeligt at gøre strafansvar gældende.«

Den citerede passus er siden - stort set uændret - blevet indarbejdet i kommentaren til udlændingeloven, pag. 122.

Jeg kan imidlertid ikke læse udtalelsen anderledes, end at hvis situationen ikke er den, at det er udlændingen selv, der forsætligt har bortskaffet sit pas for at forhindre tilbagekomsten, og det heller ikke er således, at han bevidst modarbejder tilvejebringelsen af et nyt pas, da forudsættes inddragelse af opholdstilladelse heller ikke at ville finde sted.

Bemærkningerne i betænkningen har som anført næppe haft en igangværende eller forudgående asylansøgningssituation for øje, men jeg mener dog nok, at man på grundlag af udtalelsen må kunne analogisere, således at hvis en opholdstilladelse ikke vil blive inddraget, når det ikke er udlændingens skyld, at han ikke kan skaffe sig et pas, så bør opholdstilladelse heller ikke nægtes i en situation som denne, hvor ansøgeren befinder sig i en asylansøgningsfase, så meget desto mere som det må kunne lægges til grund, at ansøgeren og dennes hustru har henvendt sig ikke mindre end 7 gange hos den tyrkiske ambassade, men forgæves, for at skaffe det nødvendige pas.«

Direktoratet for Udlændinge udtalte i anledning af de af advokat A anførte bemærkninger bl.a. følgende:

»Efter Direktoratet for Udlændinges opfattelse følger det af udlændingelovens § 9, stk. 1, samt udlændingebekendtgørelsens § 27, jf. § 18, at en udlænding, der med tidsbegrænset opholdstilladelse i henhold til § 9 opholder sig her i landet, principielt skal være i besiddelse af gyldigt pas eller lignende rejselegitimation udstedt af hjemlandets myndigheder.

Som det også forudsætningsvis fremgår af betænkning 968/1982, s. 157, er kravet dog ikke ufravigeligt. Om der i det konkrete tilfælde skal ses bort fra kravet om gyldigt pas ved meddelelse af tidsbegrænset tilladelse i henhold til lovens § 9, afgøres efter et konkret skøn i det enkelte tilfælde. Ved udøvelsen af dette skøn vil der blive lagt vægt på de foreliggende oplysninger om baggrunden for, at ansøgeren ikke kan få udstedt, henholdsvis forlænget sit nationalitetspas. Stiller den pågældendes ambassade sådanne vilkår for forlængelsen, som den pågældende ikke selv ville være i stand til at opfylde, vil sådanne forhold kunne indgå i Direktoratet for Udlændinges vurdering af, om paskravet konkret bør fastholdes. Specielt vedrørende tyrkiske statsborgere bemærkes, at det er direktoratets erfaring, at der normalt ikke er reelle problemer med at opfylde kravet om gyldigt pas ved ansøgning om tilladelse i henhold til udlændingelovens § 9.

Det forhold, at ansøgeren opholder sig her i landet som asylsøger, medfører efter direktoratets opfattelse ikke nogen ændring i relation til de krav, der stilles for at opnå opholdstilladelse i henhold til § 9.«

Justitsministeriet henholdt sig til denne udtalelse.

I en skrivelse til advokat A udtalte jeg herefter følgende:

»Følgende bestemmelser i udlændingeloven har betydning for min vurdering af sagen:

§ 9, stk. 1:

»Efter ansøgning gives der opholdstilladelse til:

- 1) En udlænding, som tidligere har haft dansk indfødsret.
- 2) En udlænding, som samlever på fælles bopæl i ægteskab eller i fast samlivsforhold af længere varighed med en i Danmark fastboende person.
- 3) Mindreårigt barn af en i Danmark fastboende person eller dennes ægtefælle, når barnet bor hos forældremyndighedens indehaver.
- 4) Forældre over 60 år til et dansk eller nordisk barn eller et barn med opholdstilladelse efter §§ 7-8.
- 5) Forældre over 60 år til en udlænding med tidsbegrænset opholdstilladelse. Opholdstilladelse kan dog i almindelighed kun gives, hvis ansøgeren ikke har andre børn i hjemlandet, som kan påtage sig forsørgelsen.«

§ 19:

»En tidsbegrænset opholdstilladelse kan inddrages:

- 1) Når det grundlag, som er angivet i ansøgningen eller tilladelsen, var urigtigt eller ikke længere er til stede.
- 2) Når udlændingen ikke har fornødent pas eller anden rejselegitimation, jf. § 39, der giver adgang til tilbagerejse til udstederlandet.
- 3) Når udlændingen undlader at overholde de betingelser, der er fastsat for opholdstilladelsen eller for en arbejdstilladelse. Betingelserne skal udtrykkeligt være tilkendegivet, og det skal skriftligt være indskærpet udlændingen, at tilsidesættelse vil medføre inddragelse.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 finder ikke anvendelse på en udlænding, som er omfattet af §§ 7, 8 eller 9, stk. 1 og 2, og som med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i landet i mere end de sidste 2 år.

Stk. 3. En tidsbegrænset eller tidsubegrænset opholdstilladelse kan altid inddrages, såfremt udlændingen har opnået opholdstilladelsen ved svig.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 2 og 3, finder ikke anvendelse på udlændinge, som har opholdstilladelse efter § 6.

Stk. 5. Ved afgørelser om inddragelse af opholdstilladelse finder bestemmelsen i § 26 tilsvarende anvendelse.«

§ 39:

»En udlænding skal ved indrejse, under ophold her i landet og ved udrejse herfra være i besiddelse af pas eller andet dokument, der efter justitsministerens bestemmelse kan godkendes som rejselegitimation.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om, i hvilket omfang passet eller rejselegitimationen skal være påtegnet visum til indrejse i eller udrejse af landet.

Stk. 3. Passet eller rejselegitimationen skal ved ind- og udrejse forevises for paskontrollen og under ophold her i landet på begæring forevises for offentlige myndigheder. Justitsministeren kan bestemme, at udlændinge til stadighed skal medføre deres pas eller anden legitimation under ophold her i landet.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 gælder ikke for statsborgere i et andet nordisk land, der opholder sig her i landet, eller som indrejser fra eller udrejser til et andet nordisk land. Justitsministeren kan fritage andre udlændinge for pligterne efter stk. 1 og 3.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter regler om udstedelse af særlige rejselegitimation til udlændinge, der ikke kan skaffe sig pas, eller som af andre grunde har behov for et sådant dokument. Rejselegitimation kan inddrages efter samme regler, som gælder om pas til danske statsborgere, eller når grundlaget for udstedelsen er bortfaldet.«

Reglen i § 9, stk. 1, nr. 2, giver en udlænding et egentligt retskrav på opholdstilladelse, såfremt den pågældende samlever på fælles bopæl i ægteskab med en i Danmark fastboende person.

Efter udlændingelovens § 39, stk. 1, skal en udlænding ved indrejse, under ophold her i landet og ved udrejse herfra være i besiddelse af pas eller anden godkendt rejselegitimation. Efter § 39, stk. 4, 2. pkt., kan justitsministeren fritage for paskravet.

I udlændingebekendtgørelsen (bekendtgørelse nr 19 af 18. januar 1984) er det i § 27, jf. § 18, bestemt, at en opholdstilladelse - også i de tilfælde, der er omfattet af lovens § 9, stk. 1, nr. 2 - gives således, at den udløber senest 2 måneder før udløbet af udlændingens pas. Efter § 18, stk. 3, kan Direktoratet for Udlændinge (med rekurs til Justitsministeriet) fravige denne bestemmelse.

Ved vurderingen af spørgsmålet om, hvorvidt retskravsreglen i § 9, stk. 1, nr. 2, må antages at have forrang for paskravet, må der tages udgangspunkt i, at der allerede i den tidligere udlændingebekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 196 af 23. maj 1980) i § 25, stk. 1, nr. 2, blev gennemført et retskrav på opholdstilladelse i samme omfang som efter den gældende lovs § 9, stk. 1, nr. 2. Bekendtgørelsen indeholder endvidere i §§ 20 og 32 regler, der i det væsentlige svarer til den nugældende bekendtgørelses §§ 18 og 27.

Reglerne i den dagældende bekendtgørelse blev foreslået af Udlændingelovudvalget i **betænkning nr. 882/1979** om udlændingelovgivning, Administrative retningslinier, s. 78 ff (retskravet på opholdstilladelse i tilfælde af ægteskab), og s. 76-77, 91-92, og s. 174-175 (paskravet). Det fremgår heraf, at udvalget med kendskab til den hidtidige praksis, om pas indførte et retskrav på opholdstilladelse med bevarelse af paskravet.

I Udlændingelovudvalgets **betænkning nr. 968/1982**, Udkast til ny udlændingelov, overvejede udvalget, om de gældende administrativt fastsatte regler om retskrav burde indsættes i selve loven, eller om der i loven alene skulle optages bestemmelser, der giver adgang til at fastsætte regler herom.

Et flertal i udvalget fandt det ikke nødvendigt at lovfæste de gældende regler, men forudsatte i øvrigt, at de indtil videre skulle bevares i uændret form. Mindretallet fandt, at reglerne var så centrale, at de burde være indeholdt i selve loven. De afvigende opfattelser vedrørte således alene

spørgsmålet om, hvorvidt retskravet burde fremgå af selve loven, eller om det var tilstrækkeligt, at de hidtidige administrativt fastsatte regler blev videreført. Jeg henviser herved til betænkningen, s. 30-31, s. 91-92 og s. 140 ff. I den vedtagne lov blev der gennemført et egentligt retskrav i overensstemmelse med mindretallets forslag.

I betænkningen siges det endvidere om udkastets § 36 (senere lovens § 39), s. 201, at »pas eller anden rejselegitimation er det vigtigste grundlag for udøvelsen af den almindelige udlændingekontrol«.

På baggrund af det anførte er jeg derfor af den opfattelse, at der i udlændingelovens § 39 er hjemmel til at forlange, at udlændingen er i besiddelse af gyldigt pas, også i de tilfælde, hvor udlændingen i øvrigt måtte kunne opnå et egentligt retskrav på opholdstilladelse. Det kan i den forbindelse i øvrigt bemærkes, at adgangen til at forlange gyldigt pas følger direkte af udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 2, jf. § 19, stk. 2, der vedrører de tilfælde, hvor udlændingen har en opholdstilladelse, men mister sit pas eller dette udløber.

Som det fremgår af de ovenfor nævnte regler, er paskravet imidlertid ikke ubetinget, idet Direktoratet for Udlændinge og Justitsministeriet kan gøre fravigelse herfra. Forarbejderne indeholder ikke bidrag til vurderingen af, hvornår fravigelse bør ske, såfremt ansøgeren ikke hidtil har haft opholdstilladelse.

Med hensyn til spørgsmålet om inddragelse af opholdstilladelse i henhold til lovens § 19 som følge af manglende gyldigt pas siges det derimod i betænkning nr. 968/1982, s. 156-157:

»Det er af væsentlig betydning, at en udlænding, som har tidsbegrænset opholdstilladelse, under hele sit ophold her i landet har et pas eller anden gyldig rejselegitimation, der giver adgang til tilbagerejse til udstederlandet. Er dette ikke tilfældet, er det usikkert, om udlændingen vil kunne tilbagerejse ved opholdstilladelsens udløb, og det vil ofte være meget vanskeligt for udlændingemyndighederne at tilvejebringe den nødvendige indrejsetilladelse fra hjemlandet eller et andet land. Må det antages, at udlændingen selv har bortskaffet passet for at forhindre eller forsinke tilbagereisen, eller undlader udlændingen trods opfordring dertil at skaffe sig et pas, hvor dette er muligt, vil inddragelse af opholdstilladelsen efter omstændighederne kunne være en hensigtsmæssig forholdsregel. I de fleste andre tilfælde vil det som regel være tilstrækkeligt at gøre strafansvar gældende.«

Bestemmelsen vedrører tilfælde, hvor den pågældende udlænding i kraft af en tidligere opholdstilladelse med henblik på varigt ophold allerede har opnået en tilknytning til Danmark og ofte en berettiget forventning om at kunne forblive her.

Betænkningens synspunkter kan derfor ikke uden videre overføres til tilfælde, hvor ansøgeren hidtil ikke har haft opholdstilladelse og dermed normalt ikke den samme tilknytning og kun sjældent en berettiget forventning om at kunne forblive i landet.

Det er imidlertid min opfattelse, at beslægtede synspunkter i særlige tilfælde kan anføres til støtte for en fravigelse af paskravet, uanset at den pågældende ikke hidtil har haft opholdstilladelse, men nu - fraset paskravet - vil kunne opnå et egentligt retskrav herpå.

Jeg tænker herved på asylansøgere - især hvis de har opholdt sig (lovligt) her i landet i en længere periode - som i denne sag, hvor opholdet har strakt sig over næsten 2 år.

Det er efter min opfattelse uheldigt - og vel ofte umuligt - at henvise asylansøgere, hvis sag endnu ikke er afsluttet, til at rette henvendelse til deres hjemlands herværende repræsentation eller at rejse til hjemlandet med henblik på fornyelse af pas.

Den anførte opfattelse, hvorefter asylansøgere i almindelighed bør undtages fra paskravet, omfatter ikke de situationer, hvor asylanmodningen helt savner grundlag - d.v.s. er af temerær karakter - eller hvor asylansøgningen i øvrigt må antages at være indgivet alene med henblik på en omgåelse af paskravet.

At asylanmodningen trækkes tilbage på grund af en forventet opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, bør efter min opfattelse ikke forrykke det ovennævnte udgangspunkt. Også i disse situationer bør den pågældende udlænding som udgangspunkt være fritaget for paskravet, ud fra de samme synspunkter, som ovenfor er anført om udlændinge med en aktuel asylansøgning.

For personer, der har fået endeligt afslag på deres asylanmodning, kan der næppe opstilles faste retningslinier i henseende til paskravets opretholdelse. På den ene side foreligger der ikke de samme grunde som for asylansøgere vedkommende til at friholde de pågældende for paskravet. På den anden side kan der være tilfælde, hvor henvisningen til at søge

kontakt med hjemlandets ambassade med henblik på opnåelse eller forlængelse af pas vil være egnet til i sig selv at skabe et asylgrundlag, idet det vil kunne hidføre en sådan opmærksomhed fra ambassadens side omkring den pågældende udlændings tilstedeværelse her i landet, at mistanke om forsøg på at opnå asyl og et deraf følgende grundlag for, at danske myndigheder herefter må anerkende den pågældende som de facto-flygtning, vil kunne opstå.

På baggrund af, hvad jeg har anført ovenfor, har jeg derfor henstillet til Justitsministeriet at genoptage spørgsmålet om meddelelse af opholdstilladelse til (B).

...«

Med skrivelse af 8. december 1987 sendte Justitsministeriet mig kopi af en skrivelse af 3. december 1987 fra Direktoratet for Udlændinge, hvoraf det fremgik, at B efter fornyet henvendelse til den tyrkiske ambassade havde fået udstedt nationalitetspas, og at direktoratet herefter havde meddelt ham opholds- og arbejdstilladelse med henblik på varigt ophold.